

Щепіна Наталія

Тернопільський національний економічний університет
(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу Здренник В.С.)

НОВА ПАРАДИГМА УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ПЕРЕХІД ВІД ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ДО ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Реформи, які проходять нині в сфері охорони здоров'я покликані змінити концепцію управління з активізацією вектору публічного адміністрування.

Термін “публічне адміністрування” походить від англ. “public administration”. У вузькому розумінні публічне адміністрування розглядається як: професійна діяльність, яка включає всі види діяльності, спрямовані на реалізацію управлінських рішень [1]. У широкому сенсі під публічним адмініструванням розуміють всю систему адміністративних інститутів із ієрархією влади, за допомогою якої відповідальність за виконання державних рішень спускається зверху донизу. Тобто публічне адміністрування пов'язане із трьома сферами влади – законодавчою, виконавчою і судовою. Так, Ф.Нігро та Л.Нігро визначають це поняття як: “скоординовані групові дії в державних справах, що: 1) пов'язані із трьома гілками влади – законодавчою, виконавчою і судовою – та їх взаємодією; 2) мають важливе значення у формуванні державної політики та є частиною політичного процесу; 3) значно відрізняються від адміністрування у приватному секторі; 4) пов'язані із численними приватними групами та індивідами, які працюють у різних компаніях та громадах” [2].

Для науки публічного управління (адміністрування) характерно як мінімум три глобальних підходи: ринково-ліберальний, який сформульований у концептуальних моделях “нового менеджменту”, “оновленого управління”, що спирається на ринкову модель, у якій громадянин виступає у ролі споживача або клієнта; ліберально-комунітаріаністський, що розвивається в концепції “політичних мереж” і спирається на розвиток структурних взаємовідносин (договірних) між політичними інститутами держави і суспільства, які визнають рівність громадян як і інших суб'єктів мережі; демократичного громадянства, що спирається на особливе “рецептивне” адміністрування, яке має служити громадянину, а не клієнту і споживачу (до останнього напряму належать концепція “рецептивного адміністрування”). Усі три концепції конкурують одна з одною не тільки в теоретичному плані, але і в практичному використанні в тій чи іншій сфері або країні.

Для вітчизняної системи охорони здоров'я найбільш прийнятним

вбачається підхід ринково-ліберальний або нового менеджменту, який з одного боку наближує якісні медичні послуги до споживача, а з другого працює над підтримкою креативного потенціалу медичних закладів. Останній повинен отримувати найбільшу підтримку в управлінні охороною здоров'я.

Серед основних характеристик креативного суспільства виділяють [3]: 1) систематичне інвестування в креативність у формі витрат на інновації в різних сферах (економіка, наука, техніка, мистецтво, соціальна сфера, політика та ін.); 2) зростання практичної віддачі від витрат на інновації; 3) зростання кількості професіоналів, зайнятих креативною роботою в різних сферах; 4) розвиток венчурного капіталу; 5) розвиток інноваційних інфраструктур (технопарків, інноваційно-технологічних центрів і комплексів, інноваційних венчурних фірм, бізнес-інкубаторів).

Якщо спроектувати модель публічного адміністрування на конкретний заклад охорони здоров'я, то вона повинна включати:

По-перше, основні завдання: 1. Сформувати творчий колектив. 2. Створити умови для розвитку інноваційної корпоративної культури. 3. Адаптувати систему управління до потреб. 4. Забезпечити умови адаптації, розвитку колективу для підвищення ефективності використання інтелектуального потенціалу. 5. Забезпечити приріст інтелектуального капіталу закладу охорони здоров'я. 6. Підвищити ефективність творчої діяльності в інноваційному розвитку організації.

По-друге, суб'єкти адміністрування: 1) внутрішні суб'єкти креативної діяльності: працівники, які займаються висуванням і розвитком інноваційних ідей (керована підсистема); менеджери, які займаються плануванням і організацією діяльності медичної установи, мотивуванням працівників, залучених до креативної діяльності, їх контролюванням і регулюванням (керівна підсистема); 2) зовнішні суб'єкти креативної діяльності: фахівці консалтингових та інжинірингових компаній; споживачі медичних послуг тощо.

По-третє, функції адміністрування: інформаційно-аналітична про можливі альтернативні способи вирішення проблем, або про напрями подальшого розвитку. Перетворення цієї інформації на конкретне креативне (інноваційне) рішення передбачає застосування різних методів і форм її аналізу, що дає змогу виокремити переваги однієї з можливих альтернатив над іншими); спонукальна функція (у загальній сукупності креативних ідей, які пропонують працівники, певні ідеї набувають статусу креативних рішень, тобто керівники визнають їх як такі, які доцільно реалізувати задля отримання конкретних ефектів. Залежно від характеру креативної ідеї ці рішення можуть передбачати застосування інноваційної технології лікування; відтворювально-розвивальна функція (творчі пошуки працівників є ознакою їхньої активної участі в

удосконаленні розвитку організації. Під час розроблення та аналізу креативних ідей суб'єкти креативного менеджменту поглиблюють професійні знання, розширюють власний кругозір, отримують повагу і визнання з боку колег і т. д. Це сприятиме відтворенню і розвитку кадрового, зокрема інтелектуального потенціалу закладу охорони здоров'я.

Використані джерела

1. Купряшин Г. Л. Государственный менеджмент: возможности и ограничения / Г. Л. Купряшин . Государственное управление. Электронный вестник. 2003. № 1. URL: <http://www.spa.msu.ru>
2. Public Administration Review. – Vol. 56. – N 3 (May – Jun., 1996). – P. 247-255.
3. Управлінські рішення: евристичність, креативність, транспарентність: навч. посіб. / М. П. Бутко, І. М. Бутко, В. П. Мащенко, М. І. Мурашко, Л. Д. Оліфіренко. Ніжин: ТОВ "Видавництво "Аспект-Поліграф", 2008. 428 с.
4. Назарова Г. В. Креативна економіка та менеджмент : навчальний посібник . Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 160 с.